Lieta Nr. C68496120
Lietvedības Nr. CA-0419-23/14
ECLI:LV:RAT:2023:1024.C68496120.16.S

Rīgas apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2023. gada 24. oktobrī

Rīgas apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja Adrija Buliņa, tiesnese Dace Kantsone, tiesnesis Gvido Ungurs
ar tiesas sēdes sekretāri Aneti Laumu Grīvu,
piedaloties /pers. B/ pilnvarotajam pārstāvim zvērinātam advokātam Artūram Zvejsalniekam, atbildētājam /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. B/ prasībā pret /pers. C/ par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu un /pers. C/ pretprasībā pret /pers. B/ par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 19. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020. gada 20. novembrī /pers. B/ (turpmāk – prasītāja) cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju /pers. C/ (turpmāk – atbildētājs) par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, kurā, pamatojoties uz Satversmes 96. pantu un Civillikuma 1635. pantu, lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai morālā kaitējuma atlīdzību 25 000 *euro* apmērā un tiesāšanās izdevumus.

Prasībā norādīti šādi apstākļi un argumenti.

[1.1] Starp pusēm pastāvēja tuvas personiskas, intīmas attiecības, kuras beidzās apmēram pirms 4 gadiem. Atbildētājs ir pārkāpis un aizskāris viņas Satversmes 96. pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi, bez tam, atbildētājs ir arī prasītāju aizskāris fiziski. Prasītājai šo darbību rezultātā ir radīti dziļi emocionāli pārdzīvojumi un ciešanas. Atbildētāja darbības bijušas traucējošas un apgrūtinošas, prasītājai ir pamatotas bailes par savu dzīvību un veselību. Neskatoties uz to, ka attiecības starp pusēm vairs nepastāv, atbildētājs ļoti uzstājīgi vēlas būt kopā ar prasītāju. Atbildētājs vajā, izseko, kontrolē un draud prasītājai.

[1.2] Prasītājas ieskatā piemērots atlīdzības apmērs par nodarīto morālo kaitējumu ir 25 000 *euro*. Šo kaitējumu veido aizskāruma ilgstošais raksturs, sistemātiskums, nodarītais kaitējums veselībai, emocionālie pārdzīvojumi, bailes un nedrošības sajūta, ko atbildētājs ar savu rīcību radījis prasītājai.

[2] Atbildētājs iesniedzis pretprasību pret prasītāju par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 1635., 2352.[1] pantu, lūdz piedzīt no prasītājas morālā kaitējuma atlīdzību 5000 *euro* un visus tiesāšanās izdevumus.

[3] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2022. gada 19. maija spriedumu /pers. B/ prasība un /pers. C/ pretprasība noraidītas pilnībā. Atcelts Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2020. gada 20. oktobra lēmums par pagaidu aizsardzību pret vardarbību.

Spriedums daļā par prasības noraidīšanu pamatots ar šādiem motīviem.

[3.1] Vērtējot medicīnas sabiedrības "ARS" konsultanta 2020. gada 14. oktobra slēdzienu, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2020. gada 20. oktobra lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, 2020. gada 13. novembra biedrības "Centrs "Marta" izziņu, Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes 2020. gada 3. decembra lēmumu Nr. /numurs/ par cietušā statusa piešķiršanu administratīvajā lietā, Valsts tiesu medicīniskās ekspertīzes centra atzinumu, Zemgales rajona tiesas Dobelē 2021. gada 26. augusta spriedumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr. /numurs/, kā arī liecinieku /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ liecības, tiesa atzinusi, ka minētajā gadījumā nepastāv Civillikuma 2352.[1] pantā paredzētie apstākļi.

[3.2] Lietā nav strīda, ka starp prasītāju un atbildētāju pastāv ilgstošs konflikts, kas balstīts uz abu pušu iepriekšējām romantiskām attiecībām, kurā puses mēģinājušas iesaistīt gan radiniekus un draugus, gan personas, ar kurām puses saista hobijs – publisku pārgājienu organizēšana un dalība tajos.

[3.3] Prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājs sociālajos tīklos ievietojis jebkādas fotogrāfijas, kurās būtu redzama prasītāja un ievietotās fotogrāfijas varētu viņu diskreditēt vai radīt viņai pārdzīvojumus. Lai arī puses kopā fotografējušās publisku pārgājienu laikā, nav pierādījumu, ka šādu fotouzņēmumu rezultātā prasītājai būtu nodarīts jebkāds kaitējums, vai viņa būtu uzņemta pozā vai veidā, kas varētu jebkādā veidā kaitēt.

[3.4] Pārgājieni, kuros piedalījās gan prasītāja, gan atbildētājs ir publiski, tajos iespējams pieteikties jebkurai personai, līdz ar to tiesa atzinusi par nepamatotu argumentu, ka atbildētājs mēģinājis pieteikties tieši uz tiem pārgājieniem, kur piedalījusies prasītāja. Pārgājienos tā dalībnieki noiet ievērojamu attālumu, pat dažādos laikos, līdz ar to nav pamata apgalvojumam, ka atbildētāja piedalīšanās konkrētajā pārgājienā būtu uzskatāma kā prasītajas tiesību pārkāpums.

[3.5] Apgalvojumu, ka atbildētājs prasītāju, iespējams, izseko, tajā skaitā ar tehnisko līdzekļu starpniecību, tiesa atzinusi par pieņēmumu, kas nav apstiprināts ar pierādījumiem lietā.

[3.6] Savukārt apstāklis, ka atbildētājs 2019. gada oktobrī ieradies pie prasītājas darba vietas – /nosaukums/ ēkas /adrese/ – ar plakātu "/pers. B/ – kļūsti mana sieva", tiesas ieskatā neliecina, ka jebkādā veidā tikusi apdraudēta prasītājas drošība, turklāt pati prasītāja bija devusies viena pie atbildētāja, lai lūgtu viņu doties prom. Lietā nav iesniegti tādi pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētāja rīcības rezultātā, būtu mainījusies darba devēja vai prasītājas kolēģu attieksme pret viņu vai pret to, kā prasītāja veic savus darba pienākumus.

[3.7] No biedrības "Centrs "Marta"" 2020. gada 13. novembra izziņas neizriet, ka konsultācijas ir saistāmas ar pušu strīdu vai iespējamo atbildētāja uzbrukumu prasītājai 2020. gada 3. oktobrī. Nav iespējams gūt apstiprinājumu tam, ka prasītājai tieši atbildētāja neatļautas darbības rezultātā būtu nodarīts kāds kaitējums, kas varētu radīt fiziskas vai garīgas ciešanas.

[3.8] Lietas materiāliem puses pievienojušas dažādas izziņas no tiesībsargājošajām iestādēm par to, ka viena vai otra puse ar iesniegumu vērsusies policijā par otras puses veiktajām pretlikumīgajām darbībām. Minētais tiesai radījis iespaidu, ka gan prasītāja, gan atbildētājs izmanto savas tiesības vērsties tiesībsargājošajās iestādēs negodprātīgi.

[3.9] Šādos apstākļos tiesa atzinusi, ka prasītāja nav pierādījusi, ka atbildētājs būtu veicis kādu neatļautu darbību, kas būtu radījusi prasītājai nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu jeb kādu garantēto cilvēktiesību aizskārumu, kas varētu radīt fiziskas vai garīgas ciešanas. Līdz ar to nav izpildījušies priekšnoteikumi morālā kaitējuma atlīdzināšanai saskaņā ar Civillikuma 2352.[1] pantu.

[3.10] Tā kā prasītāja nav pierādījusi pret sevi vērstas neatļautas darbības, kas varētu radīt fiziskas vai garīgas ciešanas, nav izpildījušies priekšnoteikumi morālā kaitējuma atlīdzināšanai saskaņā ar Civillikuma 1635. pantu.

[4] Prasītāja iesniegusi apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu, pārsūdzot to daļā, ar kuru noraidīta prasība. Apelācijas sūdzībā lūgts piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai morālā kaitējuma atlīdzību 25 000 *euro* apmērā un tiesas izdevumus.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Prasība pamatota ar atbildētāja pret prasītāju vērstām darbībām, kas izpaudušās kā fiziska un emocionāla vardarbība (miesas bojājumu nodarīšana, nevēlama saziņa un izsekošana, prasītāju apkaunojoša rīcība pie viņas darba vietas).

[4.2] Prasības būtība ir nevis viena atsevišķa epizode vai kādi atsevišķi notikumi, bet gan notikumu un darbību kopums, kas izpaužas kā prasītājas vajāšana. Prasītājas regulāra izsekošana viņas ierastajās ikdienas gaitās, piemēram, ceļā no mājām uz darbavietu, citām vietām, kuras viņa mēdz regulāri apmeklēt, viņai bija netīkamas un biedējošas. Vajāšana ir prettiesiska rīcība un atbildība par to paredzēta Krimināllikuma 132. pantā.

[4.3] Atbildētājs ir veicis nevēlamu un uzmācīgu saziņu ar prasītāju, pretēji viņas gribai mēģinājis dažādiem veidiem pārliecināt prasītāju atgriezties attiecībās pretēji prasītājas gribai. Šāda situācija radījusi prasītājai bailes par savu drošību un pārdzīvojumus.

Atbildētāja prettiesisku darbību pierāda iesniegtā atbildētāja sarakste ar prasītāju, kuras esību atbildētājs nav noliedzis, atbildētāja iesniegums /nosaukums/, tiesu medicīniskās ekspertīzes atzinums, fotogrāfijas, kur atbildētājs redzams ar plakātu pie /nosaukums/ ēkas u.c. Atbildētāja prettiesisku rīcību pamato arī tiesā iesniegto liecinieku liecības.

/pers. H/ liecināja par vairākām epizodēm, kur atbildētājs uzstājīgi mēģinājis sazināties ar prasītāju un panākt attiecību atjaunošanu, kā arī par epizodi 2020. gada 3. oktobrī.

Liecinieki/pers. E/, /pers. F/ un /pers. G/ liecināja par pušu dalību pārgājienos, to, ka prasītāja nevēlējās tikties ar atbildētāju, baidījās no viņa un, ka atbildētājam ir bijusi interese par pasākumiem, kuros piedalījās prasītāja. Savukārt liecinieki /pers. K/ un /pers. L/ liecināja par epizodi 2019. gada rudenī, kad atbildētājs stāvējis pie prasītājas darbavietas.

[4.4] Minēto apstākļu kopums pierāda vajāšanas faktu un, izrietoši, atbildētājai radītās morālās ciešanas. Tādējādi nepamatota ir tiesas atsauce uz Civillikuma 1635. panta trešo daļu un norāde, ka prasītāja nav pierādījusi morālā kaitējuma esību.

[4.5] Tiesa izdarījusi nepareizus secinājumus attiecībā arī uz atsevišķām epizodēm.

[4.5.1] Prasītāja uzskata, ka 2020. gada 3. oktobrī konflikta rezultātā viņai nodarīti miesas bojājumi, kā arī salauzts mobilais telefons – to viņa nevarēja nodarīt sev pati. Administratīvā pārkāpumā procesa izbeigšana pati par sevi nav pamats prasības noraidīšanai, jo tiesai jāvērtē visi lietā esošie pierādījumi.

[4.5.2] Atbildētāja rīcība ar plakātu vairākas stundas stāvot pie prasītājas darba vietas, nereaģējot uz lūgumiem iet prom, vērtējama kā prettiesiska vajāšana. Atbildētājam bija zināms, ka prasītāja ar viņu nevēlas sazināties. Arī notikuma dienā viņam skaidri un nepārprotami pateikts, ka prasītāja nevēlas ar viņu kontaktēties, lūgts doties prom, uz ko atbildētājs nereaģēja.

[5] Atbildētājs iesniedzis rakstveida paskaidrojumus par apelācijas sūdzību, lūdz to noraidīt, pamatojot to ar turpmāk norādīto.

[5.1] Paskaidrojumos atbildētājs norādījis virkni iebildumu par pirmās instances tiesas spriedumu. Ņemot vērā, ka apelācijas sūdzību atbildētājs nav iesniedzis, šos argumentus apelācijas instances tiesa spriedumā neatreferē.

[5.2] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 232. panta pirmo daļu, atbildētājs uzskata, ka tiesai jāpieņem blakus lēmumi par prasītājas darbībā esošām noziedzīga nodarījuma pazīmēm, proti, slepkavības mēģinājumu 2020. gada 3. oktobrī un to, ka prasītāja patvaļīgi izmantoja piekļuvi /nosaukums/ datu apstrādes sistēmai, no kuras ieguva iesnieguma EKONS-/numurs/ kopiju.

[5.3] Atbilstoši Civillikuma 1635. pantam, lai piešķirtu kompensāciju, tiesai persona jāatzīst par vainīgu neatļautas darbības izdarīšanā. Šajā gadījumā lūgts atzīt atbildētāju par vainīgu Krimināllikuma 132[1]. pantā paredzētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

[5.4] Apelācijas instances tiesā civilprocesa kārtībā nav izskatāms jautājums par prasītājai nodarīto miesas bojājumu nodarīšanu, jo šis jautājums izlemts pēc būtības ar Zemgales rajona tiesas (Dobeles) 2021. gada 26. augusta spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā.

[5.5] Atbildētājam joprojām nav skaidrs kurš un kad ir uzņēmis fotogrāfiju, kurā it kā nofotografēts "pikets" pie /nosaukums/. Atbildētājs neatceras, ka būtu stāvējis ar plakātiem. Liecinieki/pers. L/ un /pers. K/, iespējams, runāja ar kādu nepazīstamu personu.

[5.6] Katra prasītājas norādītā epizode ir jāvērtē atsevišķi un jākonstatē katra notikuma apstākļi: datums, laiks, vieta, dalībnieki un notikušais.

[5.7] Prasītāja atsaucās uz krimināllietu Nr./numurs/, kurā atbildētājam noteikts liecinieka statuss. Policija veikusi izmeklēšanu, kurā netika konstatēts neviens atbildētāja nodarījums.

[5.8] Pēc pušu šķiršanās (2019. gada 24. oktobrī) tieši prasītāja meklēja iespēju atbildētāju satikt, zvanīja, sūtīja īsziņas, ierādās pie atbildētāja vasarnīcā vai pasākumos, kurus atbildētājs apmeklēja vai organizēja. Pušu telefonsarunās, kuras atbildētājs ierakstīja 2019. gada 19. oktobrī, 22. oktobrī un 23. oktobrī, prasītāja apgalvo, ka atbildētājs nepievērš viņai tik daudz uzmanības, cik viņa vēlas.

[5.9] Kopš 2019. gada 24. oktobra – vairāk nekā 150 apmeklētajos publiskajos pasākumos – atbildētājs saticis prasītāju tikai trijos, un par atbildētāja dalību prasītājai bija zināms.

[5.10] Prasības apmierināšanas gadījumā saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta piekto daļu jānosaka mazāks apmērs advokāta pakalpojumu atlīdzināmo izdevumu apmaksai, ne vairāk par 30 % no prasījumu apmierinātās daļas, ka to nosaka Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta "a" apakšpunkts.

[5.11] Atbildētājs lūdz atstāt apelācijas sūdzību bez izskatīšanas, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 426. panta otro daļu; atcelt pirmās instances tiesas lēmumu par prasītājas atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas par prasības pieteikuma un apelācijas sūdzību iesniegšanu, kā arī atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas un piedzīt no prasītājas par labu valstij valsts nodevu par prasības pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu; nosodīt prasītājas rīcību, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 73.[1] panta 3. punktu par apzināti nepatiesa prasības pieteikuma iesniegšanu.

[6] Tiesas sēdē prasītāja uzturēja prasību un apelācijas sūdzību uz tajā norādītajiem argumentiem un apsvērumiem.

Atbildētājs tiesas sēdē prasību un apelācijas sūdzību neatzina, lūdza tās noraidīt.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi pušu argumentus un pārbaudījusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā. Prasītāja pārsūdz pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasītājas prasība, līdz ar to apelācijas instances tiesā lieta izskatāma pēc būtības attiecībā par prasītājas celto prasību par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu. Spriedums daļā, ar kuru noraidīta pretprasība nav pārsūdzēts un stājies likumīgā spēkā.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 430. panta trešo daļu apelācijas instances tiesa nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā nepastāv strīds par to, ka starp pusēm pastāvēja tuvas personiskās un intīmas attiecības, šobrīd pušu attiecības ir pārtrauktas.

[10] Prasība pamatota ar atbildētāja darbībām, kas vērstas pret prasītāju, – miesas bojājumu nodarīšanu, vajāšanu, regulāru un nevēlamu saziņu e-pastā, apkaunojošu rīcību pie prasītājas darba ēkas. Prasītāja šīs darbības ir raksturojusi kā emocionālu un fizisku vardarbību.

Starp pusēm pastāv strīds par to, vai atbildētāja vēstules, īsziņas, kas nosūtītas laikā pēc attiecību pārtraukšanas, un uzvedība, cenšoties viņu satikt, paturēt uzmanības lokā un dažādos veidos atgādināt par sevi (negaidīta ierašanās prasītājas darba vietā, dalība publiskajos pasākumos, kuros piedalās prasītāja), bija vardarbīga un pārsniedza prasītājas privātās dzīves robežas, radot viņas nemantisko tiesību aizskārumu. Tāpat pusēm nav vienprātības par notikumu 2020. gada 3. oktobrī, ar kuru pamatota fiziskā vardarbība pret prasītāju.

[11] Nepamatots tiesību aizskārums ir tāds, kas rada pamattiesību pārkāpumu. Satversmes 92. panta trešais teikums nosaka, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ar to jāsaprot, ka tiesiskās aizsardzības līdzekļi attiecas uz jebkuras personas nodarītu tiesību aizskārumu.

Privāttiesiskajās attiecībās nemantisko tiesību aizskāruma novēršanai persona var vērsties tiesā ar prasību par morālā kaitējuma piedziņu.

[11.1] Civillikuma 1635.panta pirmā daļa noteic, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Savukārt minētā panta otrā daļa sniedz vispārējo morālā kaitējuma definīciju, paredzot, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu.

Pierādāmie apstākļi morālā kaitējuma gadījumā ir analoģiski zaudējumu pierādīšanas priekšnoteikumiem, proti, atbildētāja neatļauta, prettiesiska darbība, kas izraisījusi prasītājas tiesību aizskārumu, cēloniskais sakars starp atbildētāja darbībām un seku – fizisku vai garīgu ciešanu, iestāšanos prasītājai.

[11.2] Prasība ir celta par morālā kaitējuma atlīdzību, atbildētājam aizskarot prasītājas Satversmes 96. pantā garantētās cilvēktiesības, un tā kā izskatāmajā lietā nav konstatējams noziedzīgs nodarījums pret kādu no Civillikuma 1635. panta trešajā daļā uzskaitītajām personas nemantiskajām tiesībām, morālā kaitējuma esības prezumpcija nepastāv un prasītājai atbilstoši Civilprocesa likuma 93. panta pirmajā daļā nostiprinātajam pieradīšanas pienākumam jāpierāda, ka konkrētajā gadījumā atbildētāja rīcības rezultātā viņai radītās neērtības ir kvalificējamas kā morāls kaitējums.

[12] Cilvēktiesību normas ir piemērojamas tieši un nepastarpināti. Lai konstatētu cilvēktiesību aizskārumu, vispirms jānoskaidro cilvēktiesību normas tvērums, pēc tam jāpārbauda, vai noticis tiesību aizskārums (cilvēktiesību ierobežojums).

Satversmes 96. pantā ir tieši norādīts uz trijiem aizsargājamiem personas dzīves aspektiem: privāto dzīvi, mājokli un korespondenci.

Minētās tiesības ir daļa no cilvēktiesībām, savukārt "cilvēktiesības ir efektīvs indivīda "juridisks ierocis" pret daudzkārt spēcīgāko valsti. Tas var tikt izmantots vairākās konstelācijās (…) kā indivīda tiesības pret valsti prasīt aizsardzību pret citiem indivīdiem, kā arī – izņēmuma gadījumos – kā indivīda tiesības prasīt noteiktu rīcību no citiem indivīdiem." *(skat. Levits E. Cilvēktiesību jēdziens. Izdevums Cilvēktiesības Latvijā un pasaulē dr. Inetas Ziemeles redakcijā, Rīga, 2000, 25.lpp).*

Tādējādi, apgabaltiesa, ievērojot apelācijas sūdzības robežas, proti, tajā izklāstīto atbildētāja veikto darbību kopumu, atzīst, ka pastāv pamats lietā izvērtēt Satversmes 96. panta tvērumu un vai attiecībā pret prasītāju normā nostiprinātās pamattiesības ir aizskartas.

[12.1] "Privātās dzīves" jēdziens ir panta centrālais jēdziens, kurš ietver dažādus personas dzīves elementus. Tas aizsargā indivīda fizisko un garīgo integritāti, godu un cieņu, vārdu un identitāti, personas datus. Tiesības uz privāto dzīvi nozīmē, ka katram indivīdam ir tiesības uz savu privāto telpu, tiesības dzīvot pēc sava prāta, saskaņā ar savu būtību un vēlmēm attīstīt un pilnveidot savu personību, iespējami minimāli ciešot no valsts vai citu personu iejaukšanās. Termins "privātā dzīve" nereti tiek lietots kā plašāks apzīmējums, kas ietver arī ģimenes dzīvi, mājokļa un korespondences neaizskaramību *(sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā.-Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 237.-238. lapa).*

Ne Satversmes tiesa, ne Eiropas Cilvēktiesību tiesa nav norādījusi izsmeļošu privātās dzīves skaidrojumu, vien norādot uz atsevišķiem šī jēdziena aspektiem. [..] Šie aspekti savukārt ir formulēti pietiekoši plaši (piemēram, veidot attiecības ar citiem cilvēkiem) [..]. [..] jāņem vērā Satversmes 96. pantā ietverto tiesību kodols - personas patstāvība un autonomija. Ja darbība vērsta galvenokārt pret šīm brīvu cilvēku raksturojošām pazīmēm, tad var atzīt, ka tā aizskar tieši Satversmes 96. pantā aizsargāto personas privāto dzīvi *(sk. turpat 245. lapa).*

Piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesa, interpretējot Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. pantu, ir atzinusi, ka jēdziena „privātā dzīve" tvērums ir plašs, tas aptver dažādus personas fiziskās un sociālās identitātes aspektus un to nav iespējams izsmeļoši definēt *(sk. ECT Lielās palātas 2000. gada 16. februāra sprieduma lietā „Amann v. Switzerland", pieteikums Nr. 27798/95, 65. punktu un 2008. gada 4. decembra sprieduma lietā „S. and Marper v. the United Kingdom", pieteikumi Nr. 30562/04 un Nr. 30566/04, 66. un 103. punktu).*

[12.2] Līdz ar to apgabaltiesa nonāk pie secinājuma, ka Satversmes 96. pantā garantētās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ietver arī tiesības veidot vai neveidot attiecības ar citām personām, aizsardzību pret nevēlamu saziņu un komunikāciju, kā arī būt pasargātam no pret sevi vērstu apkaunojošu rīcību no citu personu puses.

[12.3] Konkrētās lietas kontekstā apgabaltiesa uzskata, ka ir lietderīgi atsaukties arī uz Eiropas Padomes Konvenciju "Par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu". Atbilstoši Vīnes konvencijai "Par starptautisko līgumu tiesībām" parakstot konvenciju, valsts izrāda savu ieinteresētību kļūt par līguma dalībnieci, taču vēl pilnībā neuzņemas saistības par konvencijas nosacījumu izpildi. Šajā laikā valstij ir jāatturas no darbībām, kas vērstas pret konvencijas objektu un mērķi. Tas nozīmē, ka valsts respektē starptautiskajā dokumentā ietvertās vērtības un nodrošina to aizsardzību nacionālajā normatīvajā regulējumā un tiesu praksē.

Eiropas Padomes Konvencijas par vardarbības pret sievieti un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu 3. pantā jēdzienu „vardarbība ģimenē" definē: „„vardarbība ģimenē" apzīmē visus fiziskas, seksuālas, psiholoģiskas vai ekonomiskas vardarbības aktus, kas notiek ģimenē vai mājās, vai starp bijušajiem vai esošajiem laulātajiem vai partneriem neatkarīgi no tā, vai vardarbības izdarītājs dzīvo vai ir dzīvojis vienā dzīvesvietā ar vardarbības upuri" *(sk. Eiropas Padomes Konvencija "Par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu" (parakstīta 2011. gada 11. maijā, Latvija pievienojusies 2016. gada 16. maijā (prot. Nr. 22 28.§).*

Tādējādi puses kā bijušie partneri iekļaujas to subjektu lokā, attiecībā pret kurām valsts ir uzņēmusies pienākumu nodrošināt personas aizsardzību vardarbības gadījumā neatkarīgi no tā, vai šīm personām ir bijusi kopīga dzīvesvieta un ģimene šī termina šaurākajā izpratnē.

[13] Prasītāja apelācijas sūdzībā sniegusi izvērstu jēdziena "vajāšana" un tās raksturojošo pazīmju un izpausmju skaidrojumu, kuram apgabaltiesa nevar nepiekrist.

Vajāšana ir kriminālsodāma darbība, par ko paredzēta krimināltiesību Krimināllikuma 132.[1] pantā un šī noziedzīgā nodarījuma subjektīvo pusi raksturo speciāls nolūks – iedvest bailes upurim.

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes /nosaukums/ iecirknī uzsāktais kriminālprocess Nr./numurs/ pēc Krimināllikuma 132.[1] panta par /pers. B/ izsekošanu, novērošanu, draudu izteikšanu un nevēlamu saziņu ar 2023. gada 18. marta lēmumu izbeigts *(lietas 2. sējuma 234.-236. lapa).*

Pamatoti ir atbildētāja argumenti, ka jautājumu par to, vai persona ir vainīga krimināla nodarījuma izdarīšanā var izlemt tikai attiecīga tiesa likumā

noteiktā kārtībā. Tomēr apgabaltiesa nevar piekrist, ka tas apstāklis, ka ir izbeigts kriminālprocess liedz tiesības vērsties tiesā savu pamattiesību aizsardzībai civilprocesuālā kārtībā. Tas, ka konkrētajā gadījumā nav konstatēts Krimināllikuma 132.[1] pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs, nenozīmē, ka personas tiesību aizskārums nav noticis, tāpat tas nenozīmē to, ka atbildētāja rīcībā nav konstatējamas vajāšanas pazīmes, kas savukārt rada prasītājas privātās dzīves aizskārumu. Apgabaltiesa šī sprieduma [11.1] punktā jau norādīja, ka katrs tiesību aizskārums, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot (Civillikuma 1635. panta pirmā daļa).

[14] Prasītāja ir norādījusi, ka atbildētājs ir veicis nevēlamu saziņu (īsziņu un e-pasta veidā) ar prasītāju, mēģinājis dažādiem veidiem pārliecināt prasītāju atgriezties attiecībās pretēji prasītājas gribai.

Apgabaltiesa norāda, ka īsziņu un vēstuļu sūtīšana pati par sevi nav neatļauta darbība, taču īsziņu saturs, regularitāte un intensitāte var izraisīt emocionālus pārdzīvojumus, morālu apdraudējuma vai pat kontroles izjūtu to saņēmējam. Lai gan pušu attiecībām noteiktā laika periodā ir bijis privāts raksturs, taču gadījumā, ja iesaistītā indivīda uzvedība pēc attiecību pārtraukšanas pārkāpj otras personas tiesības uz privāto dzīvi, tad aizskartajai personai ir tiesības uz valsts aizsardzību, kā arī tiesības saņemt apmierinājumu par pieļauto aizskārumu. Satversmes 94. pants garantē ikviena tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību.

[14.1] No prasībai pievienotās elektroniskās sarakstes, kuras autentiskumu nav pamata apšaubīt, redzams, ka īsziņu un vēstuļu saturs ir emocionāls un atbildētājs atsaucas uz notikumiem un atmiņām, kad starp pusēm pastāvēja attiecības, paužot neizpratni par attiecību izbeigšanu un uzstājīgi izrāda vēlmi tikties un atjaunot tās. Tāpat tiek sūtītas uzmanības apliecinājumi, kas nav raksturīgi divu cilvēku, kurus nesaista abpusēji romantiskas jūtas, saziņai.

Atbildētāja vēstulēs, kas nosūtītas prasītājai, izteikti arī pārmetumi par attiecībām ar citām personām un konstatējamas kontrolējošas pazīmes, piemēram, par prasītājas darba gaitām un pienākumu izpildi *(piemēram, lietas 3. sējuma 53., 57., 89. lapa).*

[14.2] Atbildētājs vēstules prasītājai rakstījis atkārtoti un sistemātiski.

[14.2.1] Nosūtītas vēstules e-pastā: 2019. gada 17. maijā, 10., 24., 26. augustā, 2., 28., 30. septembrī, 7., 11., 13., 14., 20. oktobrī, 4., 5., 6., 9., 26., 27., 28, 29. novembrī, 1. decembrī, 2020. gada 24., 26., 27., 28. februārī, 2020. gada 3. martā *(lietas 3. sējuma 53.-62., 84., 99.-140. lapa).* Redzams, ka e-pastā vēstules sūtītas no /e-pasts/*;*

[14.2.2] Prasītājai nosūtītas īsziņas: 2019. gada 7., 25., 26. augustā, 2., 3., 15. septembrī, 13., 14., 15., 16. oktobrī *(lietas 3. sējuma 62.- 78., 85.-87. lapa);*

[14.2.3] Atbildētājs prasītājai rakstījis tiešsaistes tīkla lietotnē WhatsApp: 2019. gada 19., 20., 28., 29. septembrī, 3., 14., 18., 19., 20. oktobrī, 28. novembrī *(lietas 3. sējuma 88.-89., 92.-98. lapa).*

[14.3] No 2022. gada 19. novembra Uzziņas kriminālprocesā Nr./numurs/redzams, ka /pers. C/ laika periodā no 2019. gada 7. augusta līdz 2019. gada 28. novembrim, izmantojot mesendžerus WatsApp un Mailbox, no numuriem: /numuri/ nosūtījis /pers. B/ 91 vēstuli *(lietas 3. sējuma 83. lapa).*

[14.4] Apgabaltiesa secina, ka atbildētājs vēstules rakstījis vairākus mēnešus pēc kārtas (2019. gada maijā, augustā, septembrī, oktobrī, novembrī, decembrī, 2020. gada februārī, martā), pietiekoši intensīvi (vairākas dienas mēnesī, dažbrīd vairākas dienas pēc kārtas, nereti vairākas reizes dienā un pat vairākas saturiski identiskas īsziņas pēc kārtas, vairāku dienu periodā (piemēram, ar tekstu "skumstu").

Atbildētājs komunikācijai izvēlējies nepiemērotu laiku, proti, vēstules sūtītas gan agri no rīta (piemēram, plkst. 06:54, 07:24, 07:39), gan vēlu vakarā (plkst. 21:50, 22:50, 23:40, 23:55), gan arī pēc pusnakts (plkst.00:35), kas nav raksturīgi un ir aizskaroši attiecībās neesošiem cilvēkiem.

Vēstules prasītājai rakstītas no dažādiem telefona numuriem, dažādās saziņas vietnēs (tiešsaistes tīkla lietotnē WhatsApp, e-pastā, īsziņās).

[14.5] Vēstules atbildētājs sūtījis, ignorējot prasītājas vairākkārtējos aicinājumus pārtraukt saziņu. Kā redzams 2019. gada 2. septembrī prasītāja rakstījusi: "liec mani mierā!" *(lietas 3. sējuma 58. lapa)*, "Nekada veida vairs mani turmak netrauce! Visas tavas lietas tiks tev nodotas atpakaļ, ieskaitot tavas dāvanas, kuras tika dotas maniem vecākiem. Nevelos ar tevi iesaistities nekada komunikācija!", "Liec mani miera!!!", "Mums ar tevi nav par ko runat", "Liec mani miera", "Man nav nekadu saistību pret tevi un uz taviem jautājumiem neatbildesu. Viss ir ticis izrunāts vairakkārt, savukārt cilvēkam, kurs ir rikojies kā tu līdz sim mana dzīve nav vietzs", "Ez Tevi nevelos redzet", "Netrauce mani, cik reizes to var atkartot. Partrauc mani visu laiku traucet un lauj man normali dzīvot un stardat", "jau sis vien-ka tu vispār atkal uzdrošinies bāzties pie manis darba, doma, ka tas visur ies tev cauri", u.c. *(lietas 3. sējuma 62.-74. lapa).*

No lietā iesniegto atbildētāja rakstīto vēstuļu apkopojuma redzams, ka prasītāja lūgusi atbildētāju pārtraukt saziņu, norādot, ka starp pusēm nav attiecību, nevēlas jebkādu saziņu un komunikāciju, nevēlas atbildētāja klātbūtni un to, ka atbildētāju nemīl, arī: 2019. gada 15., 19., 30. septembrī, 7.,11., 13., 19., 20. oktobrī, 4., 5., 20., 29., novembrī, 2020. gada 26., 27., 28. februārī *(lietas 3. sējuma 86., 89., 93., 95., 102., 104., 107., 111.-112., 117., 122., 127., 131., 134., 136. lapa).*

[14.6] Konkrētās lietas kontekstā nevar neņemt vērā, ka puses reiz saistīja romantiskas attiecības un divu cilvēku attiecību pārtraukšana var būt sāpīgs un ilglaicīgs process, līdz ar to var paiet ilgs laiks līdz notiek samierināšanās ar šķiršanos kā faktu, taču šīs izjūtas ir samērojamas ar otras personas tiesībām atteikties no attiecību uzturēšanas.

Lai arī prasītāja prasības pieteikumā norāda, ka personiskas attiecības beidzās apmēram 2016. gada novembrī, lietā šādu apgalvojumu apstiprinoši pierādījumi nav iesniegti. Savukārt atbildētājs paskaidrojumos norādījis, ka attiecību izbeigšanas datums ir 2019. gada 24. oktobris.

Apgabaltiesa secina, prasītājas pamattiesību uz privāto dzīvi pārkāpuma esība vērtējama no 2019. gada septembra, t.i., no brīža, kad prasītāja atbildētājam vairākkārt paudusi nemainīgu nostāju neturpināt jebkādu pušu komunikāciju (*lietas 3. sējuma 62.-74. lapa)*, to uzsverot arī oktobrī, novembrī un 2020. gada februārī. No lietā iesniegtajām atbildētāja vēstulēm prasītājai, apgabaltiesai nerodas saprātīgas šaubas, ka atbildētājs būtu varējis pārprast prasītāju par pušu attiecību statusu. Prasītāja četrus mēnešus konsekventi vērsusi atbildētāja uzmanību, ka starp pusēm nav attiecību, tās nevar atjaunot un komunikācija ir nevēlama.

[14.7] Šādos apstākļos apgabaltiesa atzīst, ka prasītāja ir pierādījusi, ka ilgstoši pēc attiecību izbeigšanas atbildētājs nav respektējis prasītājas izvēli pārtraukt attiecības un neuzturēt jebkāda veida komunikāciju. Lai arī šāda situācija nav vērtējama kā apdraudējums personas drošībai Krimināllikuma 132.[1] pantā izpratnē, tomēr personas pamattiesību uz privāto dzīvi aizskāruma esība ir konstatējama.

Pretējus secinājumus apgabaltiesa nevar izdarīt no atbildētāja iesniegtā veikto telefonu zvanu un sūtīto īsziņu uzskaitījuma, ar kurām pamatojis tieši prasītājas vēlmi tikties. Redzams, ka prasītāja atbildētājam zvanījusi un sūtījusi īsziņas 2019. gada 26., 27. decembrī, 2020. gada 9. janvārī, 9. , 19., 20. februārī un 3. martā *(lietas 1. sējuma 57. lapa).* Vērtējot prasītājas sniegtās atbildes atbildētājam kopsakarā, secināms, ka prasītāja vairakkārt norādījusi vēlmi atgriezt atbildētājam viņa mantas. Līdz ar to apgabaltiesai nav pamata uzskatīt, ka pēc šķiršanās prasītāja pati meklēja iespēju satikt atbildētāju citu iemeslu dēļ.

Tāpat to, ka prasītājai nav bijis nolūka kontaktēties ar atbildētāju apliecina gan paša atbildētāja vēstuļu saturs, gan tas, ka atbildes sniegtas reti, tajās nav vērojama iesaiste sarunās. Gluži pretēji, atbildes sniegtas ar vienu mērķi – lūgumu netraucēt, kā arī atbildētāja kontakta bloķēšana. Piemēram, 2019. gada 2. septembrī atbildētājs prasītājai rakstījis: "Es tev cenšos trīs mēnešus sazvanīt" *(lietas 3. sējuma 64. lapa)*, 2019. gada 28. septembrī: "Es, tev ļoti lūdzu, atbloķē manu pamata teflonu WhatsApp" *(lietas 3. sējuma 95. lapa),* "Nezinu vai tu saņem manus ziņojumus WhatsApp..man vairs nenāk

piegādes apstiprinājumi…bēdīgi rakstīt tieši uz miskastī" *(lietas 3. sējuma 101. lapa),* 2019. gada 10. augustā atbildētājs prasītājai rakstījis "Es jau tev cenšos sazvanīt pusotru mēnesi, katru dienu sūtu paziņojumus, kurā lūdzu pacelt klausuli [..]" *(lietas 3. sējuma 55. lapa),* 2019. gada 4. novembra vēstulē rakstīts "Jā /pers. B/, vari papriecāties, man ļoti sāp, ļoti ilgi centos tevi sazvanīt…ļoti" *(lietas 3. sējuma 57. lapa).* Bez tam prasītāja atbildētāja numuru telefona ierīcē saglabājusi ar vārdu "Necelt" *(lietas 3. sējuma 73. lapa).*

Arī no apelācijas instances tiesā nopratināto liecinieku /pers. AB/ un /pers. AC/ sniegtajām liecībām apgabaltiesa secina vien to, ka pēc pušu šķiršanās /pers. B/ ieradoties pie atbildētāja dzīvesvietas, pušu attiecības nebija tuvas. Kā paskaidroja liecinieki, /pers. B/ uzvedās savādi, stāvēja pie vārtiem, negāja iekšā, aiz krūmiem fotografēja.

[15] Prasītāja norādījusi, ka atbildētājs apkaunojis viņu darba biedru acīs, 2019. gada oktobrī ierodoties pie viņas darba vietas – /nosaukums/ ēkas /adrese/ – ar plakātu "/pers. B/ - kļūsti mana sieva" *(lietas 1. sējuma 18. lapa).*

[15.1] Negodprātīga ir atbildētāja rīcība paskaidrojumos par apelācijas sūdzību norādot, ka neatceras, ka būtu kaut kur stāvējis ar kādiem plakātiem un liecinieki /pers. L/ un /pers. K/, iespējams, runāja ar kādu nepazīstamu personu.

Apgabaltiesa konstatē, ka situāciju par "bildinājumu" apstiprinājis pats prasītājs. Piemēram, 2019. gada 4. novembra e-pasta vēstulē atbildētājs prasītājai rakstījis: "Un vispār… tajā dienā, kad es stāvēju pie ministrijas ar plakātu [..]" *(lietas 3. sējuma 111. lapa),* kā arī 2019. gada 26. novembra e-pasta vēstulē norādījis: "Pat mans pikets ar plakātu pie tavas /nosaukums/ [..]" *(lietas 3. sējuma 121. lapa),* arī 2019. gada 9. novembrī prasītājai rakstītajā vēstulē *(lietas 1. sējuma 89. lapa).*

[15.2] Pirmās instances tiesā 2022. gada 17. februāra tiesas sēdē uzklausītie liecinieki, prasītājas darba kolēģi /pers. K/ un /pers. L/, norādīja, ka 2019. gada rudenī, izejot no ministrijas, pretējā ielas pusē redzējuši stāvot atbildētāju ar torti, puķēm, mirdzošām sirsniņām uz galvas. Rokās viņš turējis plakātu, uz kura bija uzrakstīts "/pers. B/ - preci mani". Prasītāja lieciniecei teikusi, ka viņai esot ļoti liels kauns. Prasītāja raudājusi un stāstījusi, ka ir nelaimīga, nevēlas ar atbildētāju satikties. Stāstījusi, ka atbildētājs sazinājies ar viņas vecākiem, teicis, ka traucēšot prasītājai darbā. Pēc prasītājas lūguma liecinieki mēģinājuši pierunāt, lai atbildētājs dodas prom, bet viņš atteicies. Minēto bildinājumu redzēja daudzi kolēģi, pat zvanīja prasītājai, lai apsveiktu.

[15.3] Būtiski, ka šāda atbildētāja rīcība sekojusi pēc vairākkārtējiem prasītājas lūgumiem pārtraukt jebkāda veida komunikāciju . Atbildētāja uzvedība raksturojama kā manipulējoša un psiholoģiski vardarbīga, kad no vienas puses viņš sev vēlamo cenšas panākt šķietami romantiskā veidā, cenšoties pārliecināt prasītājas kolēģus par to, cik ļoti mīl prasītāju, no otras – izsakot prasītājai draudus par vēršanos tiesībsargājošās institūcijās. Piemēram, 2019. gada 17. maija e-pasta vēstulē: "Es padomāju un nolēmu, ka vajag iejaukties [..]. Ņemot vērā tavus fokusus ar budžeta projektiem /nosaukums/, es padomāju, ka vajag pārbaudīt, kā tiek tērēts budžets un kā notiek iepirkumi un īpaši, kas ir izpildītājs. Ar saviem fantāziju rezultātiem es padalīšos ar dažādām uzraudzības iestādēm, tu tak zini, es mīlu rakstīt vēstules. KNAB tagad ļoti mīl rīkot raganu medības uz raganām, skaties kaut kas apstiprināsies, bet neliela žurnālistiska izmeklēšana būs ķirsītis uz tortītes." *(lietas 3. sējuma 53. lapa).*

Lietas materiāliem pievienota /nosaukums/ 2021. gada 10. septembra vēstule "Par iesnieguma izskatīšanu", no kuras redzams, ka atbildētājs vērsies pie prasītājas darba devējas, kurā lūdzis /nosaukums/ oficiāli paziņot par to, kādas pretenzijas /nosaukums/ ir pret atbildētāju. Iesniegumā norādījis informāciju par aktuālo civilprocesu Nr./numurs/ Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, kurā ir iesaistīta /pers. B/ *(lietas 2. sējuma 53. lapa).*

Apgabaltiesa norāda, ka šīs lietas kontekstā atbildētājs, nespēdams atrisināt kādu savu iekšējo konfliktu, kā arī attiecību konfliktu ar bijušo partneri, ir negodprātīgi paplašinājis savu personisko problēmu risināšanas robežas, iesaistot tajā prasītājas darbavietu – Labklājības ministriju. Ņemot vērā, ka atbildētājs iesniegumu iesniedz iestādei, kuras kompetencē ir izskatīt iestādes kompetencē esošu jautājumu, bet konkrētajā gadījumā atbildētājs vērsies personīgu motīvu vadīts, šādai rīcībai nav pamatojuma. Šāda rīcība nevar būt pamatojama arī ar to, ka prasītāja 2021. gada 9. septembra tiesas sēdē nāca klajā ar apgalvojumu, ka atbildētājs ir ieradies prasītājas darbavietā /nosaukums/, runājis ar kolēģiem, rakstījis vēstules uz prasītājas darba e-pastu un traucējis /nosaukums/ darbu. Ne visas attiecību problēmas risināmas jebkādām metodēm, īpaši, ja tas skar citas personas privātās dzīves aspektus. Gluži pretēji – šāda atbildētāja rīcība norāda uz visatļautību un robežu pārkāpšanu.

[15.4] Līdz ar to apgabaltiesa atzīst par ticamu prasītājas paskaidrojumu, ka minētie apstākļi varēja prasītājai radīt ne tikai kauna izjūtu, bet arī radīja viņai privātās dzīves apdraudējuma izjūtu, it īpaši, ja tiek skarta tik eksistenciāli svarīga personas privātās dzīves joma kā darbs. Šāda atbildētāja rīcība nevar tikt vērtēta kā neapzināta.

[16] Prasītāja norādījusi, ka atbildētājs pārgājiena laikā 2020. gada 3. oktobrī nodarījis viņai miesas bojājumus.

Lietā nav strīda, ka 2020. gada 3. oktobrī pārgājiena laikā puses bija sastapušās, tāpat apgabaltiesai nerodas šaubas, ka starp pusēm bija izveidojusies konfliktsituācija, tomēr fizisku vardarbību pret prasītāju apgabaltiesa nekonstatē.

[16.1] Ar /nosaukums/ pārvaldes 2020. gada 3. decembra lēmumu administratīvajā lietā /pers. B/ atzīta par cietušo saistībā ar to, ka 2020. gada 3. oktobrī plkst. 22.00 /vieta/ /pers. C/ nodarīja miesas bojājumus /pers. B/ *(1. sējuma lietas 81.-82. lapa)*

Lietas materiāliem pievienots Valsts tiesu medicīniskās ekspertīzes centra atzinums administratīvajā lietā Nr./numurs/, saskaņā ar kuru prasītājai konstatētie miesas bojājumi pieskaitāmi pie maznozīmīgiem *(2. sējums, lietas 43.-44. lapas).*

Ar Valsts policijas 2021. gada 3. marta lēmumu administratīvā pārkāpuma process izbeigts, pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 119. panta pirmās daļas 1. punktu (administratīvais pārkāpums nav noticis). Ar Zemgales rajona tiesas Dobelē spriedums administratīvā pārkāpuma lietā Nr. /numurs/ atstāts negrozīts Valsts policijas /nosaukums/ pārvaldes 2021. gada 14. aprīļa lēmums, bet /pers. B/ sūdzība noraidīta *(lietas 2. sējuma 3.-11. lapa).*

[16.2] Apgabaltiesa secina, ka administratīvā pārkāpuma procesā strīds ir bijis tieši par to vai /pers. C/ prasītājai ir uzbrucis, taču tiesa nav guvusi pārliecību par /pers. C/ vainīgumu, t.i., ka viņš veicis prettiesiskas darbības pret prasītāju (uzbrucis viņai un pielietojis fizisku vardarbību) un to rezultātā viņai uz apakšstilbiem radušies zilumi. Spriedums stājies likumīgā spēkā.

[16.3] Apgabaltiesa nevar piekrist apelācijas sūdzībā norādītajam, ka uzbrukumu prasītājai apstiprina gan medicīniskās ekspertīzes atzinums, gan /pers. H/ liecības. /pers. H/ liecības sniegtas balstoties uz prasītājas stāstīto, nevis paša liecinieka redzēto, savukārt medicīniskās ekspertīzes atzinumā eksperta secinājumi norāda, ka miesas bojājumi varēja rasties 2020. gada 3. oktobrī, bet noteikt vai tie varēja rasties norādītajos apstākļos nevar.

[17] Apelācijas sūdzībā, akcentējot atbildētāja darbības, prasītāja norādījusi, ka atbildētājs prasītāju izsekojis, centies piedalīties pasākumos, kuros piedalījusies prasītāja.

Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts pirmās instances tiesas konstatētais, ka gan pašas puses, gan lietā pieaicinātie liecinieki (piemēram, /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/) apliecināja, ka pārgājieni, kuros piedalījās gan prasītāja, gan atbildētājs, ir publiski, tajos iespējams pieteikties jebkurai personai, izmantojot elektroniskās saziņas līdzekļus un sociālos tīklus.

Vērtējot šo prasītājas argumentu, apgabaltiesa nevar atstāt bez ievērības, ka atbildētājs savos rakstveida paskaidrojumos par prasības pieteikumu, gan par apelācijas sūdzību norādījis, ka ir piedalījies arī citos pārgājienos, kuros prasītāja nav piedalījusies, ko prasītāja nav apstrīdējusi.

Lai arī pirmsšķietami atbildētāja parādīšanās pasākumos varētu norādīt uz atbildētāja apzinātu rīcību – izsekot prasītāju un pieteikties tieši uz tiem pārgājieniem, kur piedalījusies prasītāja –, tomēr pilnīgu pārliecību no lietā esošajiem pierādījumiem apgabaltiesa negūst. To neapstiprina ne lietā nopratinātie liecinieki, ne arī lietas materiāliem pievienotā /pers. AD/ sarakste ar /pers. F/ *(lietas 1. sējuma 68.-71. lapa).*

[18] Rezumējot, apgabaltiesa atzīst, ka prasītāja ir pierādījusi savu apgalvojumu pamatotību, proti, ka atbildētāja darbību intensitāte, neatlaidība,

cenšoties atjaunot attiecības, vēstuļu saturs un rīcība, kā arī izteiktie draudi vērsties tiesībsargājošās institūcijās (KNAB) saistībā ar prasītājas amata pienākumiem, iesnieguma rakstīšana darba devējam un centieni piesaistīt uzmanību pat darba kolēģu priekšā, tādējādi radot prasītājai kauna sajūtu, atbilst psiholoģiskās vardarbības pazīmēm, kas ir turpinājusies ilgstoši.

Katram ir tiesības aizstāvēt savas intereses un vienīgi no brīva prāta pieņemt cita uzskatus. Ja partneris ierobežo otra brīvību – gan fiziskā, gan psiholoģiskā un morālā ziņā, uzspiež viņam savu viedokli, kuru tas savukārt nav ar mieru brīvprātīgi pieņemt, tad šāda rīcība ir definējama kā vajāšana. Lietas kontekstā ir novērojama neproduktīva komunikācija un manipulēšana. Spilgts piemērs manipulēšanai ir atbildētāja apelēšana pie emocijām – mīlestības, godīguma, līdzjūtības u.c. jūtām (atbildētāja korespondence). Savukārt atbildētāja uzvedība raksturojama kā psiholoģiski vardarbīga, ar kuras palīdzību viņš cenšas panākt sev vēlamo. Šādā gadījumā prasītāja ir nonākusi līdz situācijai atbilstošai reakcijai – aizstāvot sevi, iesniegusi prasību tiesā.

Katram indivīdam ir brīvība izdarīt izvēles, proti, vai veikt nepieciešamās darbības savai aizsardzībai, vai pieciest. Valsts iejaukšanās divu fizisku personu privāttiesiskajās attiecības nepieciešama tad, ja personas pašas nespēj veikt darbības savai aizsardzībai un ir pamats uzskatīt, ka viena no personām apdraud otras personas mantiskās vai nemantiskās intereses un tiesības prettiesiskā veidā. Uz šādu valsts aizsardzības pozīciju ir norādīts arī zinātniskajā literatūrā, proti, "tiesiskās attiecības starp diviem indivīdiem – arī prettiesisku aizskārumu gadījumos – regulē privātās tiesības, ir sevišķi civiltiesības." *(skat. Levits E. Cilvēktiesību jēdziens. Izdevums Cilvēktiesības Latvijā un pasaulē, dr. Inetas Ziemeles redakcijā, Rīga, 2000, 29.lpp)*.

Apgabaltiesa atzīst, ka prasītāja ar ikdienas darbībām pati nevarēja nodrošināt savu aizsardzību un izvairīties no korespondences saņemšanas, kā arī paļauties, ka atbildētājs atkārtoti neieradīsies prasītājas darba vietā, nerakstīs vēstules darba devējam. Tā kā īsziņas atbildētājs bija sūtījis no dažādiem telefona numuriem un e-pastā, līdz ar to tas, ka prasītāja nobloķēja viņai zināmo telefona numuru, nebija pietiekams aizsardzības veids. Pie noskaidrotajiem apstākļiem tiesai nav pamata uzskatīt, ka prasītājas sūtītās atbildes īsziņas vai vēstules ar lūgumu izbeigt ar viņu sarakstīties un viņu vajāt, provocēja atbildētāja uzvedību un radīja vēlmi turpināt to darīt.

Fakts, ka vairāku mēnešu garumā pēc attiecību pārtraukšanas regulāri ir saņemtas vēstules ar prasību tās atjaunot un tikties, sarunāties ar atbildētāju, norāda uz to, ka laikā pēc 2019. gada septembra attiecībām nebija divpusējs raksturs. Vienmozīmīgi secināms, ka no atbildētāja puses tām bija piespiedu raksturs ar mērķi atjaunot attiecības.

Apgabaltiesa piekrīt apelācijas sūdzībā norādītajam, ka pierādījumi par minētajām atbildētāja darbībām bija jāvērtē kopumā, nevis izolēti, jo lietā pastāv gan tiešie, gan netiešie pierādījumi, kas tikai kopumā sniedz pilnīgu izpratni par lietas faktiskajiem apstākļiem un pierāda emocionālās vardarbības un vajāšanas, tātad arī morālā kaitējuma faktu.

Turklāt pirmās instances tiesa nav aplūkojusi prasītājas tiesību aizskārumu Satversmes 96. panta tvērumā, jo tieši šāds ir bijis prasības tiesiskais pamats, nevis Civillikuma 2352^1. pantu, kura analīzei tiesa veltījusi apjomīgu motivāciju. Tāpat pirmās instances tiesa konkrēto situāciju nepamatoti sašaurinājusi. Secinot, ka no prasītājas paskaidrojumiem un prasībā norādītā neizriet, ka šāda atbildētāja rīcība jebkādā veidā apdraudētu viņas drošību, faktiski atzinusi, ka nevēlamu vēstuļu intensīva rakstīšana, prasītājas nostādīšana apkaunojošā situācijā darba kolēģu priekšā ir pieļaujama, ja nav apdraudēta personas drošība.

Pirmās instances tiesa norādījusi, ka lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apliecinātu, ka atbildētāja rīcības rezultātā, būtu mainījusies darba devēja vai prasītājas kolēģu attieksme pret viņu vai pret to kā prasītāja veic savus darba pienākumus. Apgabaltiesa šādam apsvērumam nevar piekrist jo tiesību aizskārums prasītājai rodas jau brīdī, kad atbildētājs ir pārkāpis prasītājas privātās dzīves robežu, līdz ar to seku iestāšanās šajā gadījumā nav priekšnoteikums.

[19] Prasītāja uzskata, ka atbildētāja darbību rezultātā viņai ir dziļi emocionāli pārdzīvojumi un ciešanas. Prasītāja ir vērsusies pēc psiholoģiskās palīdzības biedrībā "Centrs Marta", kur viņai sniegat sociālā darbinieka, jurista un psihologa konsultācija.

[19.1] Katrs tiesību aizskārums izraisa aizskartajam diskomfortu, negatīvas emocijas, lielākas vai mazākas, un tiesas uzdevums ir izlemt, kuros gadījumos tās ir tik nozīmīgas, ka jānosaka atlīdzība, bet kuros tās ir pārāk mazas, lai atzītu par atlīdzināmām. *(Augstākā tiesa. Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās. Tiesu prakses apkopojums. Rīga, 2014., 41.lpp.)*.

[19.2] Lietas materiāliem pievienota biedrības "Centrs "Marta"" 2020. gada 13. novembra izziņa, par to, ka prasītāja 2020. gada 17. aprīlī vērsusies centrā pēc palīdzības saistībā ar piedzīvoto vardarbību, viņai nodrošinātas sociālā darbinieka, jurista un 11 psihologa konsultācijas. Kā arī prasītājai laika posmā no 2020. gada 1. septembra līdz 2020. gada 15. septembrim nodrošinātas trīs maksas psihologa konsultācijas *(lietas 1. sējuma 17. lapa)*.

Formāli apgabaltiesa varētu piekrist pirmās instances tiesai, ka no minētās izziņa neizriet, ka šīs konsultācijas ir saistāmas ar pušu strīdu vai iespējamo atbildētāja uzbrukumu prasītājai 2020.gada 3.oktobrī, kā arī no izziņas nav iespējams gūt apstiprinājumu tam, ka prasītājai tieši atbildētāja neatļautas darbības rezultātā būtu nodarīts kāds kaitējums, ka varētu radīt fiziskas vai garīgas ciešanas. Tomēr, vērtējot pierādījumus kopsakarā, no lietas materiāliem pievienota Valsts policijas /nosaukums/ Kriminālpolicijas nodaļas 2020. gada 20. marta izziņas redzams, ka saistībā ar draudu izteikšanas faktu, kas notika Rīgā, /vieta/ ielas krustojumā, ir pieņemts lēmums uzsākt kriminālprocesu Nr./numurs/ par noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 132. panta pirmajā daļā.

Tā kā kriminālprocess Nr./numurs/ uzsākts par /pers. B/ vajāšanu no /pers. C/ puses un prasītāja centrā pēc palīdzības saistībā ar piedzīvoto vardarbību vērsusies mēnesi vēlāk pēc kriminālprocesa ierosināšanas, apgabaltiesai nerodas šaubas, ka tieši saistībā ar šiem notikumiem prasītāja vērsusies pēc palīdzības.

[19.3] Lietā nav pierādījumu, ka prasītāja bija spiesta lietot medikamentus emocionālā stāvokļa stabilizēšanai – tad tiesai būtu vērtējami citi, daudz smagāku nodarījumu kritēriji –, tomēr nevar būt šaubu par to, ka konkrētajā gadījumā atbildētāja neatļauta rīcība aizskāra prasītājas personiskās tiesības, proti, tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un sagādāja viņai garīgas ciešanas un psiholoģiskus pārdzīvojumus.

Par sekām, kādas izraisa psiholoģiskā vardarbība, zinātniskajā literatūrā norādīts, ka terminu par psiholoģisko vardarbību, definējot kā agresora vēršanos pret mērķa personu, lieto ar negatīvu nozīmi šīs attieksmes atstātās ietekmes dēļ uz personību, tās attīstību (Ceplis u.c., 2001; Sebre u.c., 2004), kad tiek norādīts uz procesiem, kas pēc vardarbības akta notiek ar agresijas saņēmēju jeb upuri. Tas ir upurim nodarītais psiholoģiskais kaitējums, psiholoģiskais ievainojums, psiholoģiskās un garīgās ciešanas, upura centieni emocionāli, psiholoģiski un sociāli pielāgoties nepatīkamajai situācijai. *(Ruduša V. Emocionālā vardarbība. Zin.konsultante Dr.psych. Guna Svence. – Rīga: RaKA, 2012, 16.-17.lpp.)*.

Pretēji pārsūdzētajā spriedumā secinātajam, apelācijas instances tiesai nav šaubu par to, ka tieši atbildētāja ilgstošā psiholoģiskā vardarbība radīja prasītājai garīgas ciešanas, kuru ietekmē personai bija jāmeklē psiholoģiska palīdzība. Līdz ar to ir konstatējams cēloniskais sakars starp atbildētāja darbībām un tām izmaiņām, kas tika konstatētas prasītājas veselības stāvoklī.

Lietā nav iesniegti tādi pierādījumi, kas liecinātu, ka prasītājai psiholoģiskās palīdzības saņemšana būtu saistīta ar kādiem citiem satraucošiem notikumiem, līdz ar to apgabaltiesa nesaskata pamatu apšaubīt prasītājas paskaidrojumus.

Bez tam, ja prasītāja ir vērsusies pēc profesionālas psiholoģiskās palīdzības, tas nozīmē, ka viņas rīcībā nav bijušas vai ir izsmeltas efektīvas personiskās aizsardzības metodes pret vajātāju. Neviena persona nevēršas pēc palīdzības, nekavē savu laiku, resursus un labsajūtu bez iemesla. Tieši tāpat, kā nevienai personai nav tiesību novest otru līdz šādām aizsardzības darbībām.

[20] Morālais kaitējums ir personas ciešanas, sāpes, pārdzīvojumi, ko nav iespējams tieši novērtēt. Pārciestā sekas nav iespējams aizstāt ar naudu, taču, sniedzot cietušajai personai atbilstīgu atlīdzinājumu naudas izteiksmē, ir iespējams sniegt viņai zināmu gandarījumu un tādējādi mazināt ciešanas un sāpes *(sk. Tiesu prakses apkopojumu „Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās". Rīga, 2014. , 105.lpp).*

Satversmes 92. pants nosaka, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

[20.1] Prasītāja viņai nodarīto kaitējumu ir novērtējusi kā atlīdzinājuma summu 25 000 *euro*.

[20.1.1] Tiesu prakses apkopojumā norādīts, ka morālā kaitējuma atlīdzībai nav mērķis kompensēt, bet gan pēc citiem kritērijiem noteikt, cik būtu saprātīgi vajadzīgs, lai mierinātu cietušo *(sk. Tiesu prakses apkopojumu „Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās". Rīga, 2014., 9.lpp).* Šādos apstākļos atbildētājam ir pienākums sniegt gandarījumu naudas izteiksmē par tiesību aizskārumu, kas nodarīts prasītājai, nepamatoti aizskarot viņas pamattiesības, kas noteiktas Satversmes 96. pantā.

Nosakot atlīdzību pēc tiesas ieskata (Civillikuma 5.pants), morālā kaitējuma atlīdzības noteikšanā jāņem vērā tādi kritēriji kā, piemēram, aizskarto tiesību un interešu nozīmīgums, kaitējuma raksturs un smagums (tostarp tā ilgums), kaitējuma nodarīšanas apstākļi, pārkāpēja attieksme, cietušā rīcība savu tiesību aizsardzībai, kaitējuma sekas *(sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 28.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC–151/2015 (Nr.C29719410),2016.gada 30.decembra spriedumu lietā Nr.SKC-2064/2016 (Nr.C33411914); 2018.gada 20.aprīļa spriedumu lietā SKC–41/2018 (C33288714) 20 ECLI:LV:AT:2018:0420.C33288714.1.S).*

[20.1.2] Izskatāmajā lietā ir aizskartas prasītājas tiesības uz privāto dzīvi. Atbildētāja darbības bija ilgstošas un vardarbīgas, līdz ar to izdarīšanas laikā tika radīti psiholoģiski kaitējumi.

Kā liecina atbildētāja sniegtie paskaidrojumi, tad, viņaprāt, prasībā minētās darbības nebija ar kaitējošu raksturu. Apgabaltiesa tam nevar piekrist, jo prasītāja savu tiesību aizsardzībai bija veikusi darbības (bloķējusi telefonu, neatbildēja uz vēstulēm, informēja kolēģus, iesaistot tos savu tiesību aizsardzībai, vērsusies policijā), bet tās nebija pietiekamas, lai novērstu aizskārumu.

[20.1.3] Ņemot vērā to, ka vēl nav izveidojusies stabila prakse lietās, kas saistītas ar morālā kaitējuma pieprasīšanu no bijušā partnera par psiholoģisko vardarbību un vajāšanu, apgabaltiesa salīdzina tiesu praksi un kompensācijas apmēru arī tādās lietās, kurās tiesa ir konstatējusi tiesību uz privāto dzīvi pārkāpumu.

Rīgas apgabaltiesas 2020. gada 5. februāra spriedumā lietā Nr.C33453518, CA-0283-20/29 par kompensācijas piedziņu par nodarīto morālo kaitējumu un emocionālajām ciešanām prasītājai tika noteikta morālā kaitējuma kompensācija 1000 *euro* par tiesību uz privāto dzīvi (neatlaidīgi centieni atjaunot attiecības, vēstuļu rakstīšana, centieni graut reputāciju, izmantot pret prasītāju to informāciju, kas iegūta intīmo attiecību pastāvēšanas laikā) pārkāpšanu. Spriedums stājies spēkā.

Rīgas apgabaltiesas 2018. gada 18. aprīļa spriedumā lietā Nr. CA-0044-18/28 (ECLI:LV:RAT:2018:0418. C33275115.2. S) par kompensācijas piedziņu par nodarīto morālo kaitējumu un emocionālajām ciešanām prasītājai un viņas nepilngadīgajam dēlam tika noteikta atlīdzība 500 *euro* katram par tiesību uz privāto dzīvokli (mājokļa neaizskaramība saistībā ar naktsmiera traucēšanu) pārkāpšanu. Lietā bija piemērota pagaidu aizsardzība pret vardarbību. Spriedums stājies spēkā.

Zemgales apgabaltiesas 2016. gada 7. decembra spriedumā lietā Nr.C31456114, kas stājies likumīgā spēkā, konstatējot cilvēka pamattiesību – tiesības uz īpašumu un personas mājokļa neaizskaramības pārkāpumu, proti, īriekam bez brīdināšanas un klātbūtnes, uzlaužot dzīvokļa durvis, demontēts gāzes skaitītājs un uzstādīta durvīs jauna slēdzene, vēlāk atslēgta elektrība, dzīvošanu dzīvoklī padarot par neiespējamu, morālā kaitējuma atlīdzība noteikta 1000 *euro*.

Augstākās tiesas 2014. gada 30. decembra spriedumā lietā Nr. PAC-0240-14 morālā kaitējuma atlīdzība noteikta 1000 *euro*, pie apstākļiem, kad īrnieka prombūtnes laikā tiesu izpildītājs izvedis īrnieka mantas, liedzis īriekam iekļūt savā vienīgajā un likumiskajā dzīves vietā un faktiski izlicis īrnieku uz ielas bez tiesas sprieduma. Spriedums stājies spēkā.

Apgabaltiesa konstatē, ka identisks morālā kaitējuma atlīdzības apmērs par Satversmes 96. pantā paredzēto pamattiesību pārkāpumu noteikts arī civillietā Nr. C13045813, Nr. C30446215, C30827518. Spriedumi stājušies likumīgā spēkā.

Lai arī iepriekš norādītie tiesu prakses piemēri (izņemot lietu Nr.C33453518) nav tieši piemērojami izskatāmajā lietā, taču tie ir attiecināmi uz privātās dzīves aizsardzību un parāda tiesu prakses tendenci šāda rakstura jautājumā par aizskarto nemantisko labumu un atlīdzinājuma apmēru, kas nav mazāks par 1000 *euro* katrā no lietām.

[20.1.4] Ņemot vērā prasītājai nodarīto kaitējumu, šajā gadījumā atlīdzība par morālo kaitējumu ir nosakāma 1000 *euro*, kas apgabaltiesas ieskatā ir taisnīgs, samērīgs apmērs un spēs nodrošināt taisnīguma, prevencijas un samierināšanas funkciju, kā arī, iespējams, nākotnē atturēs atbildētāju no atkārtotu prettiesisku darbību veikšanas, bet prasītājas prasība par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu pārējā daļā ir noraidāma.

[21] Izvērtējot atbildētāja lūgumus, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 232. panta pirmo daļu, pieņemt blakus lēmumus par prasītājas darbībā esošām noziedzīga nodarījuma pazīmēm, apgabaltiesa šādus pamatu nekonstatē.

[22] Apgabaltiesa atstāj bez ievērības atbildētāja lūgumus atcelt pirmās instances tiesas lēmumu par prasītājas atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas par prasības pieteikuma un apelācijas sūdzību iesniegšanu, kā arī atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas un piedzīt no prasītājas par labu valstij valsts nodevu par prasības pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu, jo šādu jautājumu izlemšana nav apelācijas instances tiesas kompetence, skatot lietu pēc būtības.

Tāpat apgabaltiesa nesaskata juridisku nepieciešamību vērtēt atbildētāja lūgumu, atstāt apelācijas sūdzību bez izskatīšanas (tā paskaidrojumos), pamatojoties uz Civilprocesa likuma 426. panta otro daļu un Civilprocesa likuma 132. panta pirmās daļas 1., 5. punktu, jo šādi apstākļi nav konstatējami.

Visbeidzot, nav pamatots arī lūgums par naudas soda piemērošanu prasītājai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 73.[1] panta 3. punktu par apzināti nepatiesa prasības pieteikuma iesniegšanu, jo arī šādus apstākļus apgabaltiesa nekonstatē. Turklāt prasība ir daļēji apmierināta.

[23] Apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzībā izteiktie iebildumi ir guvuši apstiprinājumu apelācijas instances tiesā un kalpo par pamatu pretēju secinājumu izdarīšanai kā pārsūdzētajā spriedumā. Pirmās instances tiesas secinājums par pilnīgu prasības noraidīšanu apstākļos, kad lietā ir guvis apstiprinājumu cilvēka pamattiesību pārkāpuma fakts, neatbilst Satversmes 92. panta izpratnei par personas tiesībām saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu. Pirmās instances tiesa ir nepareizi nodibinājusi faktiskos un tiesiskos apstākļus, kā rezultātā nepamatoti vispār nav vērtējusi atbildētāja darbības kā neatļautu rīcību Satversmes 96. panta tvērumā un tās iespējamo ietekmi uz prasītājas psiholoģisko veselību un iespējamo privātās dzīves aizskārumu.

[24] Apgabaltiesa atzīst, ka izlemjams jautājums par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

[24.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Prasītāja no valsts nodevas samaksas par prasības pieteikuma iesniegšanu atbrīvota saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 2. punktu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta c) apakšpunktam un 34. panta ceturtajai daļai valsts nodeva par prasības pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanu maksājama 2184,70 *euro* (1092,35+1092,35). Atbilstoši Civilprocesa likuma 39. panta noteikumiem

lietas izskatīšanas gaitā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 12,56 *euro*.

Līdz ar to proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram no atbildētāja valsts labā ir piedzenama nenomaksātie tiesas izdevumi 87,89 *euro,* t.i., 4 procenti (prasības apmierinātā daļa procentos) no kopējiem lietā radušiem tiesas izdevumiem (2184,70 + 12,56).

[24.2] Prasītāja lūgusi atlīdzināt arī ar lietas vešanu saistītos izdevumus – izdevumus advokāta palīdzības samaksai 363 *euro (lietas 1. sējuma 22. lapa)*, 653,40 *euro (lietas 2. sējuma 102. lapa)*, 435,60 *euro (lietas 2. sējuma 103. lapa)*, 291,94 *euro (lietas 2. sējuma 104. lapa),* 816,19 *euro (lietas 2. sējuma 105. lapa),* 261,36 *euro (lietas 2. sējuma 225. lapa),* 452,38 *euro (lietas 2. sējuma 226. lapa),* kopā 3273,87 *euro.*

[24.2.1] Civilprocesa likuma 44. panta otrā daļa noteic, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Prasības daļējas apmierināšanas gadījumā izdevumi advokāta palīdzības samaksai atlīdzināmi atkarībā no prasības summas, kuras pamatotība apstiprinājumu guvusi lietas izskatīšanas gaitā, nevis no summas, kas bez tiesiska (faktiska) pamata uzrādīta sākotnējā prasības pieteikumā. Citiem vārdiem, kritērijs ir nevis uzturētās, bet pamatotās prasības summas apmērs, kas apstiprinājumu guvis, izskatot lietu pēc būtības *(Sk. Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta 2023. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. C69264721, SKC-390/2023).*

[24.2.2] Tā kā prasība ir apmierināta daļēji, piedzenot no atbildētāja morālā kaitējuma atlīdzību 1000 *euro*, atbilstoši Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktam prasītājai atlīdzināmi izdevumi advokāta palīdzības samaksai 300 *euro.*

[25] Civilprocesa likuma 195. pants noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Tādējādi tiesai pašai *(ex officio)* neatkarīgi no prasītāja prasījuma jānoteic prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei vai dienai, kad parādnieka mantu pārdod izsolē, saņemt procentus no tiesas piespriestās maksājuma summas uz likuma pamata (Civillikuma 1759. pants), kuru apmērs noteikts Civillikuma 1765. pantā. *(sk. sal. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 4.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-87, 2010.gada 13.oktobra lēmumu lietā Nr.SPC -166/2010).* Šos procentus aprēķina tiesu izpildītājs, kurš nolēmumu izpilda (Civilprocesa likuma 631. panta pirmā daļa).

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka prasītājai nosakāmas arī tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – sešus procentus gadā, no sprieduma labprātīgas izpildes termiņā nesamaksātās piedzenamās summas, jo saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā

[26] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 434. panta ceturto daļu un 204.[1] pantu atbildētājam /pers. C/ ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par naudas summu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432., 433., 434. pantu, apgabaltiesa

nosprieda

/pers. B/ prasību pret /pers. C/ par morālā kaitējuma atlīdzību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, morālā kaitējuma atlīdzību 1000 *euro* (viens tūkstotis *euro*).

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. B/, personas kods /personas kods/, tiesāšanās izdevumus 300 *euro* (trīs simtus *euro*).

Noteikt /pers. B/i tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – 6 (sešus) procentus gadā, no sprieduma labprātīgas izpildes termiņā nesamaksātās piedzenamās summas.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus 87,89 *euro* (astoņdesmit septiņi *euro* 89 centus). Tiesas izdevumu samaksa veicama Valsts kases kontā Nr.LV55 TREL 1060 1909 1120 0 un samaksu ap liecinoši dokumenti sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā iesniedzami Rīgas apgabaltiesā.

Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš ir 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā un samaksājot drošības naudu 300 *euro*, saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, saņēmēja banka: Valsts kase, konta Nr. LV83TREL8280010000000.

Tiesnese Adrija Buliņa

Tiesnese Dace Kantsone

Tiesnesis Gvido Ungurs

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.
Dokumenta oriģināls glabājas Tiesu informatīvajā sistēmā.